

Västerås kommun

info@vasteras.se

Rektorn vid Persboskolan 4-9, Skultuna

goran.folkesson@vasteras.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Persboskolan 4-9, Skultuna
i Västerås kommun

Tillsyn i Persboskolan 4-9, Skultuna

Skolinspektionen genomför tillsyn i Västerås kommun under våren och hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Persboskolan 4-9, Skultuna besöktes av Skolinspektionen den 17 och 18 september 2014.

Fakta om skolenheten

Persboskolan är en kommunal skola i kommundelen Skultuna i Västerås kommun. Verksamheten omfattar grundskola, årskurserna 5-9. Vid tidpunkten för tillsynen hade Persboskolan 265 elever. Skolans ledning består av en rektor. Verksamhetens utförare är Skultuna kommunalnämnd på uppdrag av Västerås kommun.

Kunskapsresultat

Årskurs 6

Enligt Skolverkets statistik, för de nationella ämnesproven i årskurs 6 för läsåret 2013/2014 uppnådde 10,8 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik. Motsvarande värde för riket var 14,1 procent. I ämnet svenska uppgick elevernas måluppfyllelse på de nationella ämnesproven till 10,8 procent. Detta kan jämföras med värdet för riket som uppgick till 13,1 procent. I ämnet engelska uppnådde 12,5 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov. Motsvarande värde för riket uppgick till 14,9 procent. Enligt skolans egna uppgifter uppnådde 75,4 procent av eleverna i årskurs 6 målen i samtliga ämnen läsåret 2013/2014.

Årskurs 9

Av Skolverkets nationella statistik för läsåret 2013/2014 framgår att 66,0 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i alla ämnen jämfört med 77,4 procent i riket. Det genomsnittliga meritvärdet för årskurs 9 var vid samma tidpunkt 198,0 jämfört med 214,8 i riket. Av eleverna i årskurs 9 var 87,2 procent behöriga till både yrkesprogram och estetiskt program på gymnasiet. Behöriga till ekonomiprogram, humanistiskt program och samhällsvetenskapsprogram var 80,9 procent och behöriga till naturvetenskapsprogram och teknikprogram var 76,6 procent. Detta kan jämföras med riket där 86,9 procent var behöriga till yrkesprogram, 85,9 procent till estetiskt program, 84,2 procent till ekonomiprogram, humanistiskt program och samhällsvetenskapsprogram samt 82,9 procent till naturvetenskapsprogram och teknikprogram.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att verksamheten i Persboskolan har många allvarliga brister. Vid tiden för tillsynen hade skolan under en treveckorsperiod en tillförordnad rektor som vid sidan om rektorsfunktionen även innehade en tjänst som chef för Västerås tekniska förvaltning och en tjänst som tillförordnad direktör i Skultuna kommunalförvaltning. En likartad ledningssituation hade funnits sedan den 1 juli och den ordinarie rektorn har tillträtt först i slutet av september.

Kunskapsresultaten för eleverna är lägre än rikets resultat, men elevresultaten har inte i tillräcklig grad följts upp och utvärderats i samråd med personalen. Möjligheten att göra extra anpassningar för eleverna är också begränsad, på grund av stora elevgrupper. Persboskolan saknar också fungerande rutiner för anmälan om elevers behov av särskilt stöd.

Det finns inte heller någon aktuell plan mot kränkande behandling som följer och analyserar skolans förebyggande arbete mot kränkningar över tid. Fungerande rutiner för anmälan om kränkningar till huvudman saknas och personalen är ibland osäker på vad som ska anmälas till rektorn.

Det bristande ledarskapet vid skolan har medfört att det systematiska kvalitetsarbetet inte har utvecklats. Elevernas kunskapsresultat har mellan åren varierat. Lärarna har i olika ämnesgrupper diskuterat elevresultaten, men eftersom rektorns ansvar för att sammanställa och analysera elevresultat på skolenivå inte har fungerat, har skolan brustit i att ta fram strategier för den fortsatta utvecklingen.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 3 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att den lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.
- Säkerställa att rektorn anmäler till huvudmannen när rektorn får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.
- Se till att skolans plan mot kränkande behandling innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året och hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Anmälan till om kränkande behandling till rektorn och huvudmannen

Enligt skollagen är en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Enligt Persboskolans rutiner mot kränkande behandling, som Skolinspektionen tagit del av, ska upplevda händelser av kränkande behandling, som inträffar på skolan, dokumenteras och rapporteras till rektorn. Av intervjuer med rektorn, elevhälsans representanter och lärarna framgår dock att Persboskolans personal inte alltid dokumenterar upplevda händelser av kränkande behandling och inte heller anmäler dem till rektorn. De händelser som kommer till rektorns kännedom anmäls inte alltid till huvudmannen.

Skolinspektionen bedömer att skollagens krav, på att alla upplevda kränkningar ska anmälas till rektorn, inte följs på skolan. Skolans rutiner för anmälan av kränkningar till rektorn behöver därför tydliggöras. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn brister i sin anmälningsskyldighet till huvudmannen. Detta kan bidra till att omständigheterna kring kränkningar som uppstår inte utreds och inte heller blir föremål för åtgärder.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har tagit del av Persboskolans plan mot kränkande behandling, vid skolan kallad "Handlingsplan för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling". Planen innehåller hänvisningar till lagtexter och definitioner samt exempel på de främjande och förebyggande åtgärder som skolan vidtar. I planen redovisas också hur kartläggningen av riskfaktorer ska genomföras och vilken arbetsgång och vilka metoder som ska användas då det uppstår en kränkning. Däremot saknas i planen en redogörelse för vilka åtgärder, för att förebygga och förhindra kränkande behandling, som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året samt en redovisning av hur föregående års åtgärder genomförts. Av Skolinspektionens intervjuer med elevhälsans representanter och lärarna framgår att personalen inte varit med om någon revidering av planen som dessutom upprättades för cirka tre år sedan och att de är osäkra på vem som har ansvaret för att planen revideras. Av Skolinspektionens dokumentgranskning av planen framkommer att planen inte hänvisar till nuvarande lagstiftning, utan till äldre lagstiftning.

Skolinspektionens bedömning är att skolans plan mot kränkande behandling inte revideras årligen och att planen saknar uppgifter om hur det fortlöpande arbetet mot kränkningar genomförs och utvärderas. Detta innebär att elever och föräldrar inte har möjlighet att följa skolans systematiska och målstyrda arbete mot kränkande behandling.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 6, 8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att om en elev har behov av särskilt stöd ska detta anmälas till rektor.
- Säkerställ att rektor ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Motivering*Anmälan om särskilt stöd*

Enligt skollagen ska det anmälas till rektorn om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Av Persboskolans elevhälsoplan, som Skolinspektionen tagit del av, framgår skolans rutiner för hur och till vem anmälan om elevers behov av särskilt stöd ska göras. Av planen framgår både vilken arbetsgång och vilken ansvarsfördelning som gäller. Det framkommer dock vid Skolinspektionens intervjuer med representanter för elevhälsan och lärarna att skolans rutiner inte alltid följs. Anmälan om behov av särskilt stöd görs inte alltid till elevhälsan och "det finns risk för att informationen tappas bort.", uppger elevhälsans representanter. Lärarna säger att de ibland går "lite i förväg" när det gäller ärenden om behov av särskilt stöd och "pratar med handledaren direkt", eftersom de upplever att det går snabbare än om man inväntar rektors beslut om att särskilt stöd ska utredas.

Skolinspektionens bedömning är att det finns brister när det gäller skolans rutiner för anmälan till rektor om elevers behov av särskilt stöd.

Utredning av behov av särskilt stöd

Enligt skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.

Intervjuer med lärare och elevhälsan visar att den utredning av en elevs behov av särskilt stöd som skyndsamt ska göras inte alltid genomförs. Vid Skolinspektionens besök vid skolan hade elevhälsoteamet inte haft något möte sedan i början av maj månad, på grund av bristande kontinuitet i skolans ledarskap. Av den anledningen hade elevernas behov av särskilt stöd inte kunnat diskuteras av elevhälsan. Några utredningar av en elevs behov av särskilt stöd hade inte heller gjorts under denna period.

Skolinspektionens bedömning är att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds skyndsamt.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med det särskilda stödet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Västerås kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställ att rektorn ser till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs genom att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av intervjun med lärarna framgår att de i slutet av varje läsår gör en utvärdering utifrån de mål som satts upp i Västerås stads utbildningsplan. Även skolans egna mål utvärderas vid läsårets slut. En del i utvärderingen är sammanställning och analys av elevernas resultat. I början av hösten bestämmer skolan sedan så kallade fokusområden som ska utvecklas under året. Fokusområden för läsåret 2014/2015 har ännu inte tagits fram, enligt lärarna, eftersom skolan avvaktat den nya rektorn som ska tillträda i september. Enligt lärarna finns det

många områden som skulle behöva utvecklas på skolan. Lärarna uppger vidare att den tidigare rektorn hade planerat att skolan skulle börja ta fram fokusområden redan i våras, men att det arbetet inte fullföljdes. Lärarna uppger att de inte minns vilka områden som var i fokus under förra året.

Skolinspektionen har tagit del av skolans senaste kvalitetsrapport, vilken omfattar läsåret 2012/2013, och den utvecklingsplan som gällde för läsåret 2013/2014. Flera åtgärder för utveckling som finns i utvecklingsplanen är, enligt Skolinspektionens bedömning, av allmän karaktär. Åtgärderna handlar om att fortsätta arbeta med sådant som skolan redan gör och en del innebär att skolan ska sträva mot att följa sådana mål som skolan tidigare satt upp. Exempel på åtgärder för utveckling är:

- Alla lärare utmanar eleverna att de kan mer – visa att vi har höga förväntningar.
- Elevernas kreativitet ska användas i undervisningen.
- Sträva mot ämnesövergripande arbete i större utsträckning.
- Fortsatt erbjudande av Läxverkstad på eftermiddagstid.
- Utveckling av samarbetet med biblioteket fortsätter.

Det saknas också uppgifter om hur åtgärderna ska genomföras, liksom kopplingar till föregående års utvärderingsresultat. Enligt lärarna har det även under den tidigare ordinarie rektorns tid saknats analys av skolans resultat. På Skolinspektionens fråga om hur elevernas kunskapsutveckling följs upp över tid säger en lärare: "Våra resultat varierar från år till år. Ibland har vi höga resultat, men redan nästa år kan de ha gått ner igen. Vi har inte diskuterat och analyserat varför det ser ut så."

Skolinspektionens bedömning är att det finns brister i både de senast tillförordnade rektorernas och den tidigare ordinarie rektorns ledning av arbetet med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen samt att dokumentera arbetet. De planerade utvecklingsåtgärderna bygger inte på en analys av skolans olika resultat och utvecklingsområden. Detta försvårar skolans möjligheter att komma tillrätta med orsakerna till variationerna i elevernas kunskapsresultat över åren.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 11 §§ och 4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Västerås kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att elevhälsan arbetar förebyggande och stödjer eleverna utveckling mot målen.

Motivering

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundskolasärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av de dokument som Skolinspektionen tagit del av och av intervjuer med skolans personal och elever framgår att de funktioner som ingår i elevhälsan vid Persboskolan överensstämmer med skollagens krav. Vid intervjuer med representanter för elevhälsan och lärarna framkommer dock att den resurs som finns avsatt för specialpedagogiska insatser i årskurs 5-6 inte är tillräcklig för det förebyggande arbete som behövs för att stödja elevernas utveckling mot målen. Enligt elevhälsans representanter och lärare som intervjuats finns det många elever som är i behov av specialpedagogiska insatser i de årskurserna. Eftersom specialpedagogen delar sin tjänst mellan två skolor kan hon inte delta i elevhälsans möten och inte i det övergripande arbetet vid skolan. Det innebär att kontinuiteten i elevhälsoarbetet blir lidande säger lärarna och elevhälsans representanter.

Många elever har också behov av stödjande samtal, men även resurserna för att genomföra stödjande samtal med eleverna är enligt lärarna och elevhälsan för liten.

Skolinspektionens bedömning är att omfattningen av skolans elevhälsa inte är tillräcklig för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet och för att eleverna ska få det stöd i utvecklingen mot utbildningens mål som de har rätt till.

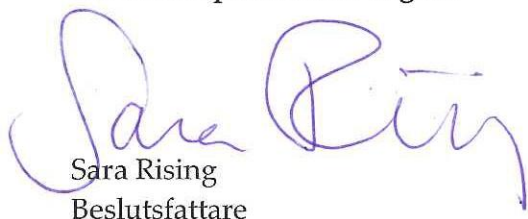
Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i elevhälsans förebyggande arbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

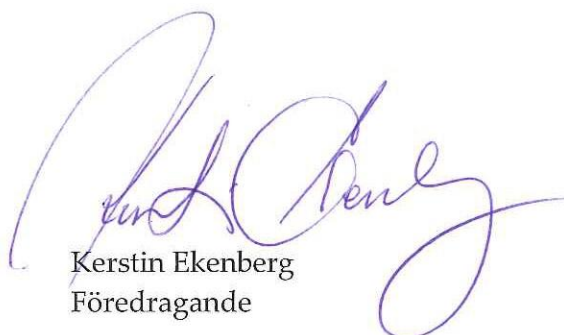
2 kap. 25 § skollagen, Lgr 11, 2.8 rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Annica Emmervall.

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Kerstin Ekenberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.